

tactieken te voorkomen. Immers, alleen dan kunnen bijvoorbeeld alternatieven echt goed op hun merites worden beoordeeld. De 'second-best' variant voor de ene lidstaat, die voor die lidstaat wellicht niet kan worden beschouwd als een 'redelijkerwijs in beschouwing te nemen alternatief' kan mogelijk, in combinatie met een bepaalde variant in de andere lidstaat, opeens wel een relevant alternatief zijn, omdat overall de milieueffecten van de grensoverschrijdende hoogspanningsverbinding daarmee beperkter zijn. Dit aspect komt in de uitspraak slechts zijdelings aan de orde (r.o. 5.3.1).

6. Los van de vraag naar de omvang van de m.e.r.-plicht is deze uitspraak, ten slotte, ook belangrijk vanwege een heel ander aspect. In r.o. 47.5 spreekt de Afdeling zich uit over de vraag of bij het bepalen van de omvang van de effecten op (vogel)soorten die op grond van de Ffw zijn beschermd, mag worden betrokken dat de nieuwe hoogspanningsverbinding een reeds bestaande (150 kV-)hoogspanningsverbinding, waardoor ook effecten op (vogel)soorten optreden, vervangt. Oftewel: de vraag of op grond van de Ffw nieuwe effecten mogen worden 'gesaldeerd' met reeds bestaande effecten die als gevolg van een nieuwe activiteit zullen worden beëindigd. Een wijze van beoordeling die in het kader van een vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 reeds geruime tijd geaccepteerd is (zie bijv. ABRvS 22 februari 2012, 201010623). Met onderhavige uitspraak bevestigt de Afdeling dat saldering op grond van de Ffw ook is toegestaan, door te overwegen 'dat de staatssecretaris zich niet ten onrechte op het standpunt heeft gesteld dat bij het bepalen van het aantal draadslachtoffers onder vogels kon worden uitgegaan van de bestaande situatie ten tijde van de aanvraag om ontheffing, waarin al een 150 kV-verbinding aanwezig is en kon worden gezien wat het aantal extra draadslachtoffers als gevolg van de nieuwe verbinding zal zijn in vergelijking met die situatie' (cursive-ring MMK). Daarmee mogen de slachtoffers die in de bestaande situatie ook al vallen, worden weggestreept tegen het effect van de nieuwe hoogspanningsverbinding. Anders dan in het kader van de NB-wetvergunningen gebruikelijk is, wordt daarbij niet gekeken naar de vraag in hoeverre de bestaande situatie reeds eerder aan de Ffw is getoetst, of in hoeverre toetsing aan de Ffw niet geboden was omdat bijvoorbeeld voor de bestaande situatie al toestemming is gegeven voordat de verbodsbepalingen uit de Ffw van kracht werden. Het toepassingsbe-

reik van deze overwegingen van de Afdeling is daarmee aanzienlijk.

Marieke Kaajan

16-40

**ABRvS 16 maart 2016,
nr. 201504206/1/A4
(Dronten/omgevingsvergunning)
(ECLI:NL:RVS:2016:737)**

Casus

Omgevingsvergunning voor een attractiepark. Appellante die stelt geluidhinder van het park te ondervinden, is niet-ontvankelijk verklaard in haar beroep bij de rechtbank omdat zij geen belanghebbende zou zijn bij het bestreden besluit. Daarbij heeft de rechtbank overwogen dat, gezien de grote afstand tussen de inrichting en haar woning (ca. 5 km), onvoldoende vaststaat dat zij hinder van enige betekenis zal ondervinden.

Rechtsvraag

Is appellante als belanghebbende aan te merken?

Uitspraak

Eerder is door de Afdeling ten aanzien van een evenementenvergunning en de vaststelling van een bestemmingsplan overwogen dat sprake moet zijn van hinder van enige betekenis om als belanghebbende te kunnen worden aangemerkt. Uit oogpunt van eenvormige toepassing in vergelijkbare situaties is er aanleiding om bij de bepaling van de belanghebbendheid bij milieuomgevingsvergunningen daarbij aan te sluiten. Er is immers geen reden een onderscheid te maken bij de bepaling van de kring van belanghebbenden indien het gaat om de gevolgen van het verlenen van een evenementenvergunning, de vaststelling van een bestemmingsplan of het verlenen van een milieuomgevingsvergunning. Dit betekent dat voor de belanghebbendheid bij een milieuomgevingsvergunning aannemelijk moet zijn dat ter plaatse van de woning of het perceel van de

betrokkene gevolgen van enige betekenis kunnen worden ondervonden.

artikel 1:2 en 8:1 Awb

Procesverloop

Bij besluit van 11 november 2014 heeft het college van burgemeester en wethouders aan Walibi Holland B.V. en Walibi Holland Vakantiepark B.V. (hierna: Walibi) vergunning verleend voor het in werking hebben van het attractiepark 'Walibi Holland', gelegen aan de Spijkweg 30 te Biddinghuizen (hierna: de inrichting).

Bij uitspraak van 17 april 2015 heeft de rechtbank, voor zover hier van belang, het door [appellant sub 1] daartegen ingestelde beroep niet-ontvankelijk verklaard en het door De Boschberg daartegen ingestelde beroep ongegrond verklaard.

(...)

Het hoger beroep van [appellant sub 1]

17. De rechtbank heeft het beroep van [appellant sub 1] niet-ontvankelijk verklaard omdat zij geen belanghebbende is bij het besluit van 11 november 2014. De rechtbank heeft daartoe overwogen dat weliswaar aannemelijk is dat bij muziek- en dance-evenementen bastonen bij de woning van [appellant sub 1] te horen zijn, maar dat, gezien de grote afstand tussen de woning van [appellant sub 1] en de inrichting, onvoldoende vaststaat dat [appellant sub 1], naar objectieve maatstaven gemeten, als gevolg van de vergunning hinder van enige betekenis zal ondervinden. [appellant sub 1] wordt dan ook niet rechtstreeks geraakt in een objectief en persoonlijk belang, aldus de rechtbank.

18. [appellant sub 1] betoogt dat zij wél belanghebbende is. Zij stelt hinder te ondervinden van de lage tonen van grootschalige muziek- en dancefestivals. Het kunnen horen van het geluid is voldoende om als belanghebbende te worden aangemerkt, aldus [appellant sub 1].

18.1. Ingevolge artikel 8:1 van de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb) kan een belanghebbende tegen een besluit beroep instellen bij de bestuursrechter.

Ingevolge artikel 1:2, eerste lid, wordt onder belanghebbende verstaan: degene wiens belang rechtstreeks bij een besluit is betrokken.

18.2. Om als belanghebbende in de zin van de Awb te kunnen worden aangemerkt dient een natuurlijk persoon een voldoende objectief bepaalbaar belang bij het besluit te hebben.

Volgens vaste jurisprudentie van de Afdeling, onder meer neergelegd in de uitspraak van 12 februari 2014, in zaak nr. 201210530/1/A4, zijn onder meer de eigenaren en bewoners van percelen waarop milieugevolgen van de inrichting kunnen worden ondervonden, belanghebbenden bij het verlenen van een milieuomgevingsvergunning voor die inrichting. Daarbij is niet van belang in welke mate milieugevolgen kunnen worden ondervonden; zie de uitspraak van 12 september 2012 in zaak nr. 201103786/1/A4.

Ten aanzien van een evenementenvergunning voor een popfestival heeft de Afdeling in de uitspraak van 22 oktober 2014, in zaak nr. 201402260/1/A3, overwogen dat appellante geen belanghebbende is nu niet aannemelijk is dat zij, naar objectieve maatstaven gemeten, als gevolg van het popfestival hinder van enige betekenis ondervindt. Appellante wordt dan ook niet geraakt in een objectief bepaalbaar belang dat rechtstreeks bij het besluit tot vergunningverlening is betrokken.

Ten aanzien van de vaststelling van een bestemmingsplan hanteert de Afdeling in voorkomende gevallen eveneens het criterium dat, voor zover de belanghebbendheid wordt ontleend aan hinder vanwege in het bestemmingsplan toegestane activiteiten, de betrokkene aannemelijk moet maken dat hij, naar objectieve maatstaven gemeten, hinder van enige betekenis ondervindt. Zie de uitspraak van 10 december 2014 in zaak nr. 201308511/1/R4.

De Afdeling ziet uit een oogpunt van eenvormige toepassing van artikel 1:2 van de Awb in vergelijkbare situaties aanleiding om bij de bepaling van de belanghebbendheid bij milieuomgevingsvergunningen aan te sluiten bij de hierboven genoemde uitspraken van 22 oktober 2014 en 10 december 2014. Er is immers geen reden een onderscheid te maken bij de bepaling van de kring van belanghebbenden indien het gaat om de gevolgen van het verlenen van een evenementenvergunning, de vaststelling van

een bestemmingsplan of het verlenen van een milieuomgevingsvergunning. Dit betekent dat voor de belanghebbendheid bij een milieuomgevingsvergunning aannemelijk moet zijn dat ter plaatse van de woning of het perceel van de betrokkene gevolgen van enige betekenis kunnen worden ondervonden. De Afdeling komt hiermee terug van de hierboven genoemde uitspraak van 12 september 2012.

18.3. [appellant sub 1] woont op ongeveer 5 km van de inrichting. [appellant sub 1] heeft niet aannemelijk gemaakt dat zij, naar objectieve maatstaven gemeten, als gevolg van de verleende vergunning hinder van enige betekenis ondervindt. De omstandigheid dat lage tonen mogelijk hoorbaar zijn is daarvoor onvoldoende. [appellant sub 1] wordt dan ook niet geraakt in een objectief bepaalbaar belang dat rechtstreeks bij het besluit tot vergunningverlening is betrokken. Gelet hierop is [appellant sub 1] geen belanghebbende in de zin van artikel 1:2 van de Awb. De rechtbank heeft het beroep van [appellant sub 1] daarom terecht en op juiste gronden niet-ontvankelijk verklaard.

Het betoog faalt.

Annotatie

1. In ABRvS 16 maart 2016, ECLI:NL:RVS:2016:737 gaat de Afdeling 'om' ten aanzien van haar eerdere jurisprudentie over het belanghebbendebegrip bij de omgevingsvergunning voor milieu, en sluit zij aan bij een uitspraak van 22 oktober 2014 (ECLI:NL:RVS:2014:3812, over een evenementenvergunning, zie StAB 2015/4 m.nt. V.M.Y. van 't Lam) en een uitspraak van 10 december 2014 (ECLI:NL:RVS:2014:4434, over een bestemmingsplan).

In de onderhavige uitspraak is (onder andere) een revisievergunning verleend voor een attractiepark, evenemententerrein en vakantiepark. Appellante stelt ter plaatse van haar woning, gelegen op ongeveer 5 kilometer afstand van het park, geluidhinder van de inrichting te ondervinden. Volgens de Afdeling heeft de rechtbank appellante in beroep terecht niet-ontvankelijk verklaard nu onvoldoende vaststaat dat zij ter plaatse van haar woning 'hinder van enige betekenis' zal ondervinden (Rechtbank Midden-Nederland 17 april 2015, ECLI:NL:RBMNE:2015:2686).

2. Alleen belanghebbenden kunnen tegen een besluit beroep instellen bij de bestuursrechter. Op grond van

artikel 1:2 Awb wordt als belanghebbende aangemerkt degene wiens belang rechtstreeks bij een besluit is betrokken. Voorheen werden, op grond van vaste jurisprudentie, bij besluiten tot verlening van een omgevingsvergunning voor milieu voor een inrichting eigenaren en bewoners van percelen waarop milieugevolgen van die inrichting kunnen worden ondervonden aangemerkt als belanghebbende (ABRvS 12 februari 2014, ECLI:NL:RVS:2014:388). In welke mate van de inrichting milieugevolgen kunnen worden ondervonden was hierbij niet van belang (o.a. ABRvS 12 september 2012, ECLI:NL:RVS:2012:BX7107).

Met de onderhavige uitspraak van 16 maart jl. breekt de Afdeling met de hiervoor besproken jurisprudentielijn: de mate waarin hinder zal worden ondervonden van een inrichting wordt relevant voor de invulling van het belanghebbendebegrip in procedures over besluiten tot verlening van een omgevingsvergunning voor milieu. Er moet om van belanghebbendheid te kunnen spreken voortaan sprake zijn van hinder van enige betekenis.

3. Als gezegd, sluit de uitspraak aan bij twee eerdere uitspraken van de Afdeling. Eén van 22 oktober 2014, over een evenementenvergunning (ECLI:NL:RVS:2014:3812) en één van 10 december 2014, over de vaststelling van een bestemmingsplan (ECLI:NL:RVS:2014:4434). In de eerste uitspraak overwoog de Afdeling dat appellante geen belanghebbende was omdat niet aannemelijk was dat zij als gevolg van het evenement hinder van enige betekenis zal ondervinden, waarmee zij niet geraakt wordt in een objectief bepaalbaar belang dat rechtstreeks bij het besluit tot vergunningverlening betrokken is. De Afdeling baseerde dat oordeel op verklaringen van een ambtenaar ter zitting. Volgens de ambtenaar was ter plaatse van de woning het geluid 'niet erg luid'. Het lijkt ons niet de bedoeling dat voortaan ook bij milieuzaken uitsluitend op basis van verklaringen ter zitting wordt vastgesteld dat er sprake is van hinder van enige betekenis. In de tweede uitspraak oordeelde de Afdeling ten aanzien van de vaststelling van een bestemmingsplan dat voor zover de belanghebbendheid wordt ontleend aan hinder vanwege in het bestemmingsplan toegestane activiteiten (onder verwijzing naar de hiervoor genoemde uitspraak van 22 oktober 2014, ECLI:NL:RVS:2014:3812), de betrokkene aannemelijk moet maken dat hij, naar objectieve maatstaven gemeten, hinder van enige betekenis ondervindt.

5. Hoewel de uitspraak, zoals de Afdeling terecht stelt, de rechtseenheid versterkt, plaatsen wij hierbij enkele kritische kanttekeningen. Welke mate van hinder is voldoende om te kunnen spreken van hinder van enige betekenis? Daarvoor zijn ons inziens moeilijk absolute handvatten te geven omdat de mate waarin gevolgen van een (milieu)activiteit worden ondervonden, afhankelijk is van locatiespecifieke factoren (bijvoorbeeld de aanwezigheid van afscherpende bebouwing of begroeiing) en de aard en de omvang van de desbetreffende activiteit. Hoe wordt bepaald of er sprake is van hinder van enige betekenis? Ons inziens biedt de uitspraak van 22 oktober 2014 geen goed voorbeeld van de wijze waarop dat zou moeten gebeuren. Ook andere uitspraken waarin het criterium van 'hinder van enige betekenis' is gehanteerd geven hierin nog weinig inzicht (ABRvS 16 september 2015, ECLI:NL:RVS:2015:2892; ABRvS 21 oktober 2015, ECLI:NL:RVS:2015:3231; Rechtbank Gelderland 16 juni 2015, ECLI:NL:RBGEL:2015:3954). Wij zijn daarom benieuwd naar nieuwe jurisprudentie waarin dit – voor milieuzaken – nieuwe criterium wordt toegepast.

Valérie van 't Lam
R. Bruijnstee, advocaat bij Stibbe Amsterdam

16-41

**ABRvS 16 maart 2016,
nr. 201501691/1/A1 (Haaren/opschorten
begunstigingstermijn)
(ECLI:NL:RVS:2016:683)**

Casus

Weigering om de begunstigingstermijn van een last onder dwangsom op te schorten. De rechtbank heeft het beroep tegen dit besluit gegrond verklaard en zelf in de zaak voorzien het bezwaar ongegrond verklaard. Appellant betoogt dat dit laatste ten onrechte is gebeurd.

Rechtsvraag

Wanneer kan de rechter zelf in de zaak voorzien?

Uitspraak

Bij de beslissing tot het zelf in de zaak voorzien moet de rechter de overtuiging hebben dat de uitkomst van het geschil in het geval het bestuursorgaan opnieuw in de zaak zou voorzien, geen andere zou zijn. Zelf in de zaak voorzien is onder meer mogelijk in gevallen waarin het bezwaar ten onrechte niet-ontvankelijk is verklaard en dus een inhoudelijke beoordeling van het bezwaar ten onrechte achterwege is gebleven indien het gaat om een gebonden besluit, eventueel na toepassing van de informele of bestuurlijke lus. In het geval voor het bestuursorgaan nog beleidsvrijheid bestaat, kan de rechter zelf in de zaak voorzien indien het bestuursorgaan alsnog de vereiste belangenafweging heeft gemaakt en de uitkomst van die belangenafweging evident de rechterlijke toets kan doorstaan. In dit geval is geen sprake van een gebonden besluit zodat slechts na het maken van de belangenafweging zelf in de zaak kan worden voorzien. Het college had die belangenafweging nog niet gemaakt.

artikel 5:34 Awb
artikel 8:72 lid 3 Awb

Overwegingen

1. Bij besluit van 4 maart 2010 heeft het college [appellant] onder oplegging van een dwangsom (van € 6.000,00 per week met een maximum van € 60.000,00) gelast de paardenstal, de afrastering en de lichtmasten op het perceel aan de [locatie] te Helvoirt vóór 1 juli 2010 te verwijderen en verwijderd te houden.

(...)

De rechtbank heeft, gelet op het voorgaande, het beroep van [appellant] gegrond verklaard, het besluit van 4 juni 2014 vernietigd en zelf in de zaak voorzien het bezwaar ongegrond verklaard.

5. [appellant] betoogt dat de rechtbank ten onrechte zelf in de zaak heeft voorzien door zijn bezwaar ongegrond te verklaren. De rechtbank is daarmee volgens hem ten onrechte op de stoel van het bestuursorgaan gaan zitten. De rechtbank heeft voorts volgens [appellant] ten onrechte overwogen dat het college niet bevoegd was om de last op te schorten of op te heffen vanwege de aanwezigheid